

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

Confirmatur secundò alio exemplo S. Augusti-
ni lib. 3. contra Cresconium cap. 8. Ut semen fru-
ctificet, nihil refert quod lotis aut sordidis mani-
bus seminetur, sed satis est si bonum sit, & ex se
fructiferum, & terra ad fructificandum idonea;
hoc enim posito, & Solis influxu non deficiente,
terra dabit fructum suum: Ergo quidquid sit de
sanctitate & munditia ministri, si ad sint cetera re-
quisita, verum conficietur sacramentum, gratiam
conferens.

Alio exemplo utitur idem Augustinus Tracta-
tu 5. in Joan. ut refertur in decretis causà & quæst.
2. ubi dicitur, quod *superbus minister cum diabolo
computatur, sed non contaminatur donum Christi.*
quia per illum purus fluvius transit, & venit ad fer-
rum terram. Et paulò post subditur: *Lapis ex
aqua fructum ferre non potest, & si per lapideos
canales transit ad arcolas aqua, in canali lapideo ni-
hil generatur, sed tamen hortus fructum plurimum
affert: Spiritualis enim virtus sacramenti, ut pu-
ra hæc, ab illuminandis excipitur, sed per immun-
dos transiens, non inquinatur.* Aliud exem-
plum adducit Nazianzenus orat. 40. in sanctum
Baptisma, comparat enim bonum vel malum
ministrum, sigillo aureo vel ferreo, quod eun-
dem habet effectum, sive aureum sit, sive fer-
reum.

Confirmatur tertio: Potest artifex uti ad opera
sua necum instrumento vivo & sibi conjuncto, pu-
ta manu, sed etiam inanimato & separato, nempe
mallo: Ergo similiter potest Deus homine ca-
rente vitâ gratiâ, nec sibi per charitatem aut fidem
conjuncto, uti tanquam instrumento ad sacra-
menta & eorum effectus.

Tertia ratio: Ut quis efficaciter utatur gratiâ
gratis sibi datâ, non requiritur quod habeat gra-
tiam gratum facientem, vel fidem, ut constat de
Caipha, qui licet pessimus, & scripturis de Chri-
sto, quæque miraculis credere nollet, veritatem
tamen de ipso prophetavit: Sed potestas confici-
endi & ministrandi sacramenta, ad gratias gratis
datas reducitur, quia per se ordinatur ad bonum
alterius, non verò ad bonum ejus in quo est, nisi
per accidens: Ergo illius ulus gratiam gratum
facientem vel fidem necessariò in ministro non
requirit.

Quarta ratio sumitur ex inconvenienti quod se-
quitur ex adversa sententia: si enim ad valorem
sacramenti requireretur sanctitas & fides ministri,
vix ulla esset fidelibus securitas de sua salute; sicut
enim semper essent incerti de bonitate ministri, ita
de valore sacramenti ab eo collati.

Si dicas, non minis esse fideles incertos de in-
tentione ministri, quàm de ejus sanctitate. Respon-
deo hoc esse falsum, cum enim longè facilius sit
ministro habere intentionem conficiendi sacra-
mentum, quàm sanctitatem, potest non solum ipse
minister, sed etiam recipiens sacramentum ab eo,
magis esse certus de intentione ejus, quàm de
ipsius sanctitate; sæpè enim contingit, ut qui vi-
dentur boni, mali sint, cum tamen ministrum non
habere necessariam intentionem, rarò contingat,
quia ille defectus non provenit, sicut defectus san-
ctitatis, ex difficultate illam habendi, sed ex pura
malicia.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Objectiones primò: Leo Papa Epistolâ 77. ne-
gat baptizatos ab hæreticis sanctificatio-

nem accipere, & Ambrosius libro de his qui in-
antur cap. 4. ait quod *Baptisma perfidorum non sa-
nat, sed polluit.* Similiter Athanasius sermone
tertiò contra Arrianos, baptismum ab illis colla-
tum appellat *vanum & invalidum.* Demum S.
Thomas in supplemento quæst. 38. art. 2. docet hæ-
reticum non posse absolvere à peccatis: Ergo hæ-
retici non possunt vera sacramenta conficere, vel
ministrare.

Respondeo hæc & alia similia Patrum testimo-
nis intelligenda esse de sacramento in ordine ad
effectum principalem, scilicet gratiam, ita ut ve-
lint solum negare sacramentum ab hæreticis colla-
tum, esse validum ad conferendam gratiam, cum
enim Ecclesia prohibeat ne suscipiantur sacra-
menta ab hæreticis, consequenter qui aliquod sacra-
mentum ab ipsis recipit, hoc ipso ponit obicem
effectui sacramenti, & ideo baptismus ab hære-
tico collatus, non est validus ad conferendam
gratiam. In eodem sensu docet S. Thomas in
supplemento, hæreticum à peccatis absolvere
non posse, quia scilicet, cum accipiens absolutio-
nem ab hæretico, fictus ad sacramentum ac-
cedat, gratiam non recipit; & insuper quia
ratione fictionis, deficit illi dolor de peccatis,
qui est materia poenitentiae; & tandem quia ad
absolvendum à peccatis, ultra potestatem cha-
racteris, requiritur jurisdictio, quæ hæretico de-
ficit.

Objectiones secundò: Immundus mundare non
potest, juxta illud Ecclesiastici 34. *Ab immundo
quid mundabitur?* Sed peccator est immundus:
Ergo alios mundare non potest, conferendo illis
gratiam per sacramenta.

Respondeo ab immundo, ut à causa principali
neminem mundari, bene tamen ut ab instrumen-
tali, quia ut producat gratiam non debet illam for-
maliter habere, sed sufficit quod illam contineat
virtualiter, seu quod per virtutem causæ prin-
cipalis illam possit producere, quare ad illam pro-
ducendam non concurrat minister ut instrumen-
tum Dei & Christi.

Objectiones tertio: Christus influit in suos fideles
gratiam per ministros, tanquam per membra sui
& Ecclesiæ: Sed infidelis membrum Ecclesiæ &
Christi non est: Ergo medio ministro infideli,
gratiam non influit, nec sacramenta confert.

Confirmatur: Sacramenta habent efficaciam ex
passione Christi: Sed infidelis non continuatur
cum passione Christi, per fidem propriam, neque
per fidem Ecclesiæ, cum sit ab Ecclesia separatus:
Ergo non potest conficere sacramenta, neque ut
instrumentum Christi gratiam conferre.

Confirmatur secundò: Soli Ecclesiæ sunt data
sacramenta, & consequenter solum in illa reperi-
untur: Sed inter hæreticos vera non est Ecclesiæ:
Ergo neque vera sacramenta: non ergo ab ipsis
validè conficiuntur.

Confirmatur tertio: In nulla communitate, ab
illa expulsus potest officia communitatis tradere
seu distribuere: Sed per sacramenta imprimenda
characterem, deputatur recipiens ad aliquod offi-
cium intra Ecclesiam: Ergo hæc saltem sacra-
menta ab hæretico conferri non possunt.

Ad objectionem respondetur cum D. Thoma
hic art. 5. ad 2. Christum Dominum operari per
bonos ministros, tanquam per membra viventia
& sibi conjuncta, per malos autem tanquam per
membra abscissa & separata, potest enim vi-
vens operari per instrumentum carens vitâ, &
à se separatum, quantum ad corporis unionem,
N iij dum-

dummodo sit sibi conjunctum per quandam motionem; aliter enim operatur artifex per manum, & aliter per securum; per manum enim operatur tanquam per instrumentum sibi unitum & vivens, per securum autem tanquam per instrumentum carens vitâ, & separatum, quamvis ipsi per motionem conjungatur. Sic igitur Christus operatur in sacramentis per bonos, tanquam per membra viventia, per malos verò, tanquam per instrumenta carentia vitâ, & separata.

81. Ad primam confirmationem respondetur ex D. Thoma in supplemento quæst. 28. art. 2. negando Minorem, quoad secundam partem: infideles enim continuantur cum passione Christi, per fidem Ecclesiæ; quia quamvis in fide Ecclesiæ non sint, sunt tamen in ea, quantum ad formam quam in sacramentis servant, quæ est forma Ecclesiæ: sunt etiam in fide Ecclesiæ, quantum ad intentionem faciendi quod facit Ecclesia; ex quo ibi intulit Cajetanus, hæreticum non conferre sacramenta, ut præcise ab Ecclesia, sed ut aliquo modo ipsi conjunctum & continuatum.

82. Ad secundam dicendum, soli Ecclesiæ esse data sacramenta, sed sacramentis Ecclesiæ & Christi, etiam extra Ecclesiam existentes uti. Et ratio est, quia instituta sunt à Christo ad conferendam gratiam, tanquam illius instrumenta, & extra Ecclesiam existentes retinent characterem, qui est potestas ad illa conficienda, atque adeo si apponatur materia & forma à Christo Domino præscripta, cum debita intentione, conficiuntur vera sacramenta, & efficacia ad conferendam gratiam, si non obstat indispositio recipientis.

83. Ad ultimum dicatur, quod si per exclusionem à communitate admittatur potestas tradendi seu distribuendi officia communitatis, vera est major, falsa autem, si cum exclusione à communitate, retineatur talis potestas: hoc autem est speciale in expulsiōe ab Ecclesia, quod per illam potestas supra dicta non aufertur, hæc enim est indelebilis, quia consistit in characterē, qui nunquam amittitur. Tenet tamen paritas, quantum ad hoc quod expulsi ab Ecclesia non possunt licite illā potestate uti, ac proinde hæretici illicitè quidem, sed non invalidè, sacramenta ministrant.

84. Objicies quartò: Actio sacramentalis sacerdotis existens in peccato mortali, v. g. consecratio Eucharistiæ, est grave peccatum, & ingens sacrilegium: Ergo non potest esse à Deo ut speciali motore: Sed si per eam validè conficeretur sacramentum, necessarium esset quod à Deo ut speciali motore procederet, cum omne instrumentum, ad attingendum effectum causæ principalis, ab ea specialiter moveri debeat: Ergo à malo ministro non potest confici sacramentum.

85. Respondeo primò, concessio Antecedente, negando consequentiam: cum enim divina motio sit præcise, ita attingit ea quæ pertinent ad lineam Entis & boni transcendentalis in actu ad quem movet, ut tamen ad ejus deformitatem & malitiam moralem nequaquam se extendat, ut fuse ostendimus, & variis exemplis declaravimus in Tractatu de voluntate Dei.

Disp. 8.
art. 4.

86. Respondeo secundò, actionem quæ minister in peccato mortali existens sacramentum conficit, posse dupliciter sumi, nimirum vel quatenus procedit à ministro ut tali, sive ut instrumento à Deo assumpto, vel in quantum procedit à ministro, non ut tali, sed ut causa principali morali. Secundo isto modo sumpta, est mala & sacrilega,

A de formali, ac proinde non est à Deo ut speciali motore, bene tamen primo modo considerata, potest bona secundum illam rationem.

ARTICULUS IV.

Utrum ministri sacramenta in peccato mortali ministrantes, semper peccent mortaliter.

§. I.

Quibusdam præmissis difficultatibus resolvitur.

PRO resolutione hujus difficultatis sciendum est, ministrum sacramentorum esse duplicem, scilicet ministrum ex officio, sive solemniter & ministrum necessitatis. Primus dicitur ille qui conficit sacramenta, speciali consecratione ad hoc conficienda deputatus, qualis est sacerdos celebrans missam, absolvens à peccatis, & cum rite solemnitate baptizans. Secundus verò sine aliqua speciali consecratione & deputatione sacramenta ministrat. Est autem usus hujus ministri in Ecclesia, propter sacramentum baptizantum, quod quia est necessarium necessitate mediæ, etiam in re, respectu parvulorum ad salutem, & non possunt in quocunque casa adhiberi ministri ex officio, ut cum omni solemnitate tale sacramentum conferatur, voluit Christus ut in illis casibus, in quibus non posset adhiberi solemnitas illa à ministro consecrato, posset baptizari à quolibet sive clerico sive laico, sive fidelis, sive infidelis, sine solemnitate conferri. De propter sacramentum Baptismi, quia cum illa sacramenta non sint ita ad salutem necessaria, quatenus vel eorum effectus non est simpliciter necessarius, vel si sit necessarius, potest haberi alia via, scilicet per contritionem, ut patet de effectibus poenitentiae, nunquam possunt valide confici, nisi à ministro ex officio specialiter à ministerium divinum consecrato. Excepit tamen matrimonium, quod quia est contractus civilis, non exigit ministrum consecratum, sed ipsi contrahentes sunt ministri ipsius. Hæc positis.

Dico primò: minister solemnitatis sacramentum conficiens vel ministrans in peccato mortali peccat mortaliter. Ita communiter Theologum cum Divò Thoma hic art. 6. exceptis quibusdam Recentioribus, oppositum ut probabile dixerunt, quos refert Martinez à Prado hisce verbis 4. §. 2.

Hæc conclusio in primis probari posset multis Pontificij juris determinationibus, sed hæc sufficiunt. Prima habetur titulo de temporibus ordinandorum, capite *Quasimus*, ubi decretum Clericos inique viventes esse admoventes, & sub interminatione divini judicii oblatendos, ne in sacris Ordinibus ministrent. Altera sumitur ex capite *Necesse est* 1. quæ ubi Gregorius dicit: *Necesse est ut mundus manus quæ diluere sordes curat, & adducat lud Ista 52. Mundamini qui servis calce mini.*

Favent etiam SS. Patres: Dionysius enim cap. 2. Eccl. hierarchia, ait quod malis non est facere symbola, id est sacramentalia signa. Et Augustinus lib. 2. contra Epist. Parmeniani cap. 10. dicit quod omnia sacramenta, cum obsequio ministrantibus, proficiunt tamen per eos dignè sumuntur. Eos autem dicit indignè sacramenta trahere, qui